

ועם כל התיאורים האכזריים של אלימות, קשיי החיים ויצרי האדם דומה כי היופי הוא השולט ביצירה זו.

ד. ג.

חברברי הסונה

„יש לך המון כוח“, מכריז הפון, מנהיג הילידים בבאפוט שבקאמרון הבריטית, באז ני יידו הצייד הזואולוג הצעיר ג'ראלד דארל, אשר בא אל ארצו למסע ציד-חיות. „אף פעם לא ראיתי אירופי רוקד ככה“. „לא הופתעת?“, מספר לנו ג'ראלד דארל. „מעטים האירופים באפריקה המערבית המבליים את זמנם הפנוי בהוראת הקונגה (ריקוד אירופי)“ (לראשי הילידים ולאנשי חצרותיהם. אין לי כל ספק שאילו ראוני יוצא במחול זה היו מגידים לי שבמחצית השעה גרמתי נזק לקרנו של האדם הלבן יותר מכל אדם אחר בתולדות החוף המערבי. אולם מסתבר שהקונגה עשתה דווקא להרים את קרני בעיני הפון ואנשי חצרו...“ משורות אלו, הלקוחות מתוך הספר „חברברי הסואנה“, כמו מתוך שורות אחרות בספר זה ובספריו הרבים האחרים, מסתבר שדארל זמנה בלי ספק עם אותם בריטים מופלאים, שבאהבת הבריות ובאהבת-החיות שבהם, ובייחוד בחוש-ההומור הנפלא שלהם, עשו לא מעט לערער את אשיותיה של האימפריה הבריטית ולקומם את דעת-הקהל שבארצם נגדה. כנגד הטיפוס הנוקשה והמסויג של הפקיד הקולוניאלי הבריטי, השנוא על הכושים ילידי-המקום, מופיע לו לפתע הצעיר הבריטי העליון בהתפרצות רעננה של שמחת-חיים והומור, שובר את כל המוסכמות המובנות-מאלהן מאות-שנים, וטורף על הכושים את מושגיהם על האדם הלבן.

אבל ג'ראלד דארל אינו עוסק בפוליטיקה ואיננו שגריר של רצון טוב, העושה להידוק היחסים הדיפלומטיים. הללו אינם אלא תוצר-אוליגואי של מזגו העליון ואהבת-האדם שבו. עיקר עיסוקו הוא בחיות. משהרג-נעוריו עוסק דארל בחיות, אף כי גם מבני-אדם לא הניח ידו, מן-הסתם מתוך אמונה פנימית

אין בו מאום מן המאולץ והתפתחותו אור-גאנית וכפופה להגיון הפנימי העלילתי, הפ-טיכולוגי והאמנותי.

בתולת הים הקדושה

שלל טיפוסים של אנשי-אדמה-הים החיים חיי-עוני ולוחמים בטבע האכזרי; יצריה של חברת-אדם, המתאפיינים בייחוד בציבור קרתי זה של פשוטי-אדם; גילויים של קשיחות מזה ושל אהווה מזה; יצרי-אנוש הנחשפים ללא כחל וסרק באנשים פרימיטיביים; אסונות מידי הטבע ומידי אדם — זהו הרקע הריאליסטי לסיפורה של סמרגדי, הנערה האסופית, היפה ומוכשרת מכל בנות-הכפר והגורמת — לא-מרצון ולא-מדעת — אסון אחר אסון. שרשם של אסונות אלה היא התאוה הפורצת את בלמיה ומסתיימת במוות.

בסיפורה של סמרגדי אין מסתורין לכאורה: מקרי חיה הם הביאוהו לכך שתהיה סולדת מפני המין ושתבחר לה אורח-חיים עצמאי וגברי; אהבת כל הבנים הצעירים אליה אף היא מסתברת; החינוך הכופה על הצעיר רים את הפרישות בצד חיי-היצרים של אנשי-כפר הם הגורמים הן את נסיונות האלימות הן את חוסר העזתו של האוהב לגלות את אהבתו. כל אלה כאחד מביאים את האסון. אך מאחרי הסיפור הריאליסטי ידועה האגדה הקדמונית על הסירונית היספהיה העולה מן הים ומביאה אתה אסון בכל אשר תפנה. קידושה של סמרגדי לאוהב המת יש בו מטעם ההתנזרות הקתולית ומטעם ההתקדשות הפאגאנית כאחת. בסיפור „בתולת-הים הקדושה“ משתלבים להפליא שרדי הפאגאניות, הפאטאליזם היווני העתיק והאמונה הנוצרית; הריאליזם והאגדה; ההבנה הפסיכולוגית והפולקלור. כל זה מסוגנן בפשטות וזן של סיפורי-עם,

* סטראטיס מיריביליס: בתולת הים הקדושה; עברית: רנה שני, בעריכת אמציה פורת; עם עובד / ספריה לעם, 1962; 243 עמ'.

ימיהם כקדם. אגב, באותו ספר מתואר מסע הציד הפרטי הראשון של דארל. קשתה עליו תמיד, כך הוא אומר שם, פרידתו מן החיות אשר צד והתקשר אליהן ומסירתן לגני-החיות שהומינון. לפיכך החליט לפתוח לו גן-חיות משלו באי ג'רוי, וגן-חיות זה מתנהל עתה כסדרו, ולאחרונה שמענו שנתפרסם ספרו על מסע-הציד שלו באמריקה הלטינית, להעשיר את גן-החיות שלו בבעלי חיים נדירים ההולכים ונכחדים מן העולם. תכלית חייו, מצהיר ג'ראלד דארל, היא לאסוף חיות אלו בשמורה ולחבבן על הבריות. חובבי-הטבע שבארצנו ודאי ישמחו על הספר "חברברי הסואנה", ויברכו על כל תרגום נוסף של ספרי ג'. דארל. אנו ממליצים בכל לב על הספר לילדים ובני נוער.

ט. נ.

ההרריים

שבט לא-ידוע כמעט מצא כאן ביטוי בספרות — יהודים יוצאי כורדיסטן. דומה שהמחבר לא עשה כאן מלאכת-רמיה: דומה שהקדיש זמן לא מעט ללימוד חייהם של יהודי כורדיסטן, על שפתם, מנהגיהם ומה שקוראים ה"מנטליות" שלהם. תיאוריו ניכרים כדבריי-אמת וקונים את אמוננו, עם זה גם אין העלילה מקופחת. אנשים חיים ממלאים את דפי סיפורו של הכפר נטור. כל אחד מהם הוא טיפוס לעצמו — ועם זה גורלם הוא גורל משותף, אנשים פשוטים הם אלה, שעקרו לכאן מתוך אמונה משיחית ונתנסו כאן במשבר בלתי-נימנע הפוקד כל מהגר; מארץ-מוצאם הביאו אתם מושגים המושרשים בהם ומובנים כמו מאלהם, והנה כאן הם מתהפכים משום-מה והמבוכה משתלטת עליהם. אשר לקושי העיקרי — המרת חיים של רוכלים ובעלי-מלאכה בחיי איכרים — הנה כאן דווקא לא נגרם להם משבר לפי שכולם רצו בלב שלם בהמרה זו כשם שרצו לבוא לארץ הזאת. אולם

במובנים אחרים נתערער עליהם עולמם. בעיני הוותיקים יוצאי-אירופה הרי יוצאיהן של ארצות-המזרח הם, כידוע, כמין פראי

חזקה שהאדם אף הוא מין חיה הוא, ובספריו, שהמשעשע שבהם הוא, לדעתנו, "משפחתי ושאר בעלי-חיים" (אגב, בספר זה ימצא הקורא גם תיאור מלבב והומוריסטי של אחיו של ג'ראלד, הוא לורנס דארל בעל "רביעיית אלקסנדריה"). יודע דארל לחשוף את האנושי שבבעל-החיים ואת בעל-החיים שבאנושי — להבדיל אלף הבדלות מן "החיה שבאדם": אדם אופטימי ובעל חוש-הומור כדארל אי-אפשר שיאמין בחיות רעות, ומן-הסתם יתלה את האשם במאכלים רעים, בין לחיה ובין לאדם.

דארל עסק בציד בעלי-חיים בשביל גני-חיות שונים, ואת פרשיות מסע-הציד שלו העלה בספריו הרבים, שקנו להם חסידים בכל העולם. בספר "חברברי הסואנה", שהוא ראשון ספריו שתורגם עברית, מתוארת פרשת מסעו לקאמרון הבריטית בשנת 1949. צירוף נדיר הוא שזואולוג וצייד משוגע-לדבר ומספר מחונן שוכנים בכפיפה אחת. לכאורה אנו נוסעים עמו לצוד חיות נדירות ומזרות, כגון עכברים דואים, צפרדעים שעירות, סנאים בעלי קפריזות משוננות, נמיות שובבות ועוד. אבל עם סיום קריאתו של הספר דומה עלינו שהיכרנו לדעת ארץ על יושביה, בכוח פיוטי-סיפורי גדול מעביר המספר נגדנו את גופה הנהדר של הארץ, את הערב הרב והסגוני של יושביה, אפיים ומנהגיהם, ועל הכל מתנוססת דמותו האצילה, הערמומית והמלבבת של הפון של באפוט. הוא מנהיג ילידי-המקום, שדארל נתחבב עליו מאוד ונעשה ידידו הקרוב, ידיד לשמחות ולבילוי בניעמים. הפון הוא בלי ספק החיה המעניינת והמשעשעת ביותר שבספר. קוראי הספר הזה, שכמונו התעצבו אל לבם כשהגיעה שעת הפרידה מן הפון, אולי ישמחו כמונו לדעת שבספר "גן-חיות במטעני" (A Zoo In My Luggage) מספר דארל את פרשת שיבתו אל באפוט לאחר שמונה שנים, ופגישתו עם הפון, וכיצד חידשו

ג'ראלד דארל: חברברי הסואנה; מאנג' לית: אמציה טורת; עם עובד / ספריה לעם.

1962; 216 עמ'.